

Podoby ukrajinské kultury

14.9.2023 - | Ministerstvo kultury ČR

1. Kyjevský symfonický orchestr vystoupil na protiválečném koncertě na Pražském hradě

V neděli 3. září zaznělo ve Vladislavském sále v Praze v rámci festivalu Prague Sounds „Válečné rekviem“ Benjamin Brittena. Rok a půl po začátku ruské invaze na Ukrajinu přednesly toto protiválečné dílo dva české a jeden ukrajinský orchestr. Dohromady se na akci podílelo 220 hudebníků. Koncert připravil orchestr PKF – Prague Philharmonia posílený o členy České filharmonie a Kyjevského symfonického orchestru Kyiv Symphony Orchestra.

Koncert se konal pod záštitou prezidenta ČR Petra Pavla, předsedy vlády ČR Petra Fialy, ministra kultury ČR Martina Baxy, primátora hl. města Prahy Bohuslava Svobody a starostky městské části Praha 1 Terezie Radoměřské.

„Kyjevský symfonický orchestr je etablované těleso. Spolupráce s ním byla a je výborná. Hráči jsou velmi profesionální a pokorní, perfektně se začlenili do orchestru PKF – Prague Philharmonia,“ uvedl pro server Novinky.cz hlavní sbormistr Pražského filharmonického sboru Lukáš Vasilek, který koncert dirigoval.

Koncert, který byl věnován památce válečných obětí, symbolicky zahájilo zvonění stovek zvonků. „Je to jasný výraz naší podpory napadené zemi. Výzvu směřujeme proti agresivní, dobytčácké válce vedené Ruskem,“ zdůraznil za pořadatele Marek Vrabec.

1. Na filmovém festivalu v Benátkách byl uveden česko-slovensko-ukrajinský film **Fotofobie o dětech skrývajících se v metru během války**

Od 30. srpna do 9. září hostí italské Benátky jeden z největších filmových festivalů. Ukrajina je letos zastoupena čtyřmi díly. Digitálně restaurovaný film „Stíny zapomenutých předků“ Sergeje Paradžanova se promítal v programu Benátská klasika (Venice Classics), VR snímek „Den první“ režiséra Valerije Koršunova (Ukrajina) v kategorii Bienále vysokoškolského filmu – VR (Biennale College Cinema – VR) a „Navždy navždy“ Anny Burjačkovy v soutěžním programu Orizzonti Extra. Film „Fotofobie“, který vznikl v koprodukcí Slovenska, České republiky a Ukrajiny, byl zařazen do programu Giornate degli Autori.

Hybridní drama „Fotofobie“ Ivana Ostrochovského a Pavola Pekarčíka vypráví příběh dvanáctiletého Nickyho, který žije se svou rodinou na nástupišti jedné ze stanic charkovského metra. Denní světlo je pro Nickyho rodinu synonymem smrtelného nebezpečí, proto chlapec nesmí vycházet ven. Při bezcílném bloudění opuštěnými vagony a přeplněnými nástupišti se Nicky setkává s jedenáctiletou Vikou a otevírá se mu nový svět.

Režiséři Ivan Ostrochovský a Pavol Pekarčík přijeli na Ukrajinu na jaře 2022 s humanitárními pracovníky a strávili v zemi čtyři měsíce. Snažili se zachytit každodenní zážitky obyčejných lidí uprostřed válečné hrůzy. Našli děti, které se dva měsíce skrývaly v charkovském metru, když se skrývali při ruském obléhání města. Když se u teenagerů začaly projevovat příznaky deprese a apatie, mělo natáčení poskytnout určitou dočasnou úlevu od válečné reality.

Trailer k filmu: <https://www.youtube.com/watch?v=VTMQZEgetMU>

1. Výroční 30. knižní veletrh Lviv Book Forum proběhne letos v říjnu

Ve dnech 4.-8. října se ve Lvově uskuteční 30. literární festival a knižní veletrh Book Forum. Doprovodný literární program nabídne jak živá setkání, tak i čtení a rozhovory v online formátu. Organizátoři již tradičně chystají tematické diskusní panely, program pro děti, divácky nejoblíbenější akci „Noc poezie a hudby“ a profesní fórum pro nakladatele. V neposlední řadě budou na festivalu probíhat besedy věnované ukrajinským spisovatelům Viktorie Amelině a Volodymyru Vakulenkovi, kteří zahynuli ve válce.

Ústředním tématem letošního 30. ročníku Knižního fóra je „Přepisování budoucnosti“. „Na všechny války se připravujeme na základě zkušeností z minulých válek. Historie také ukazuje, že poválečná období nemusí nutně znamenat nastolení spravedlnosti. Na Book Forum budeme hovořit o zkušenostech z balkánských válek, porovnáme postkoloniální a antikoloniální procesy v různých zemích a pokusíme se modelovat, jak může poválečná obnova Ukrajiny ovlivnit světovou ekonomiku. Nejdůležitější však je, že se budeme učit, jak nepohrbit v sobě lidskost,“ říká programová ředitelka Knižního fóra, bohemistka a překladatelka Sofia Čeljak.

Festival letos očekává hojnou mezinárodní účast. Lvovského knižního fóra, ať již online nebo offline, se zúčastní například Anne Applebaum (USA), Ben Okri (Nigerie), Ewa Thompson (USA), Georgi Gospodinov (Bulharsko), Pankádž Mišra (India), Ozren Kebo (Bosna), Slavenka Drakulic (Chorvatsko), Maria Ressa (Filipíny), Luke Harding (Velká Británie), Catalina Gómez (Columbie), David Toscana (Mexiko), David Riffe (USA), Bernard-Henri Levy (Francie).

1. Na festivalu Burning Man v USA byly k vidění dvě instalace z Ukrajiny

Na letošním festivalu Burning Man v poušti Black Rock ve Spojených státech byly uvedeny dvě instalace z Ukrajiny pod názvy „Chrám ježka“ a „Ukrajinský fénix“. Hlavním tématem akce, která probíhala od 27. srpna do 4. září, bylo Animalia.

Dne 31. srpna byla v rámci festivalu odhalena osmimetrová socha mýtického ptáka fénixe, která tvarem připomínala ukrajinský státní znak trojzubec. Instalaci vytvořili ukrajinský výtvarník Oleksiy Say a architektka a umělkyně Dana Kosmina. Nejprve bylo dílo ukryté za deskami. Ty později zapálili, aby se socha podobně pohádkovému fénixovi zrodila z ohně. Instalace by měla symbolizovat jednotu a nezlomnost ukrajinského ducha. „Je to ukrajinský fénix, který shořel, aby se opět ze svého popela narodil“, vysvětlují svůj záměr autoři.

Druhá instalace uvedená na festivalu se jmenovala „Chrám ježka“. Jednalo se o symbolický památník Ukrajinců, kteří zahynuli ve válce. Ocelová konstrukce ježka byla celá polepena portréty, příběhy a díly ukrajinských umělců, hudebníků a herců, kteří zahynuli v průběhu ruské agrese na Ukrajinu.

1. Ruská okupační správa oficiálně potvrdila unesení 10 tisíc exponátů z Chersonské galerie

Během ústupu ruských okupačních vojsk z Chersonu zmizely desítky tisíc památek z městských muzeí a galerií. Muzeum umění Oleksije Šovkuněnka bylo ruskými ozbrojenci kompletně vyrabováno za čtyři dny na přelomu října-listopadu 2022. Podle informací Ministerstva kultury Ukrajiny přišlo o zhruba deset tisíc exponátů, včetně těch nejvzácnějších ze 17. až 19. století. Dalších více než 15 tisíc památek ruští okupanti odvezli z Chersonského městského muzea.

Až dosud nebylo známo, kam byly sbírky odvezeny a kde se nachází. Teprve na konci srpna 2023 vystoupil v ruské televizi tak zvaný „ministr kultury Chersonské oblasti“ Alexander Kuzmenko a uvedl, že „se z chersonské galerie podařilo evakuovat 10 tisíc památek, jež jsou teď uloženy v Muzeu Tavrida na území okupovaného Krymu“. Kuzmenko rovněž potvrdil, že nejvzácnější díla, což jsou obrazy M.Šiškina, I.Ajvazovského a A.Kuindžiho, jsou nyní vystavena v hlavní galerii města

Simferopol na okupovaném Krymu.

1. Ukrajinský dokument Nevyhasneme Alisy Kovalenko byl uveden na 30 festivalech a má nominaci na Evropskou filmovou cenu

Ukrajinský dokumentární film „Nevyhasneme“ o každodenním životě pubertáků z Donbasu již byl uveden na 30 mezinárodních festivalech a vyhrál dohromady 11 filmových cen. Loni snímek mimo jiné dostal hlavní cenu Mezinárodního festivalu lidskoprávních filmů Jeden Svět / One World v Praze. Nově má film nominaci na prestižní Evropskou filmovou cenu.

Dokument „Nevyhasneme“ je příběhem jedné neuvěřitelné cesty pěti středoškoláků z Donbasu do Himálají. Teenageři uvěznění v pasti životních okolností poprvé zakoušejí „netušené možnosti“, aby vzápětí nevyhnutelně upadli zpět do ještě drsnější válečné reality.

Trailer: <https://www.youtube.com/watch?v=F-cvmlHwy74&t=7s>

Režisérka dokončila natáčení filmu těsně před začátkem ruské invaze. 24. února 2022 se přihlásila jako dobrovolnice do ukrajinské armády a několik měsíců byla nasazena na frontové linii v Charkivské oblasti. Na naléhání nezletilého syna a kolegů se vrátila do civilního života, aby dokončila práci na filmu, který teď objíždí mezinárodní festivaly.

1. Ukrajina se rozloučí s teologem a historikem Ihorem Kozlovským

V noci 6. září ve věku 68 let zemřel ukrajinský historik Ihor Kozlovskij, kterého skoro dva roky věznili v Ruskem okupovaném Doněcku. O jeho propuštění se v roce 2017 zasadilo mimo jiné Ministerstvo zahraničních věcí ČR a tehdejší český prezident Miloš Zeman.

Ihor Kozlovskij se narodil na Donbasu. Do roku 2014 přednášel filosofii a religionistiku na státní univerzitě v Doněcku. Z rodinných důvodů neopustil region po jeho okupaci na jaře 2014. V lednu 2016 byl tzv. „správou DNR“ obviněn ze špionáže a uvězněn do koncentračního tábora Izolace v Doněcku. Ihor Kozlovský byl vězněn 700 dní a propuštěn na svobodu v rámci velké výměny zajatců mezi Ruskem a Ukrajinou v prosinci 2017. Po návratu do Kyjeva působil v Ústavu filosofie Akademie věd Ukrajiny.

Ihor Kozlovský měl vřelý vztah k České republice, kterou několikrát navštívil. Naposledy byl v Praze letos v dubnu. Vystoupil na konferenci o právním rozměru ruských válečných zločinů páchaných na Ukrajině, kterou hostila Poslanecká sněmovna České republiky.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vyjádřilo soustrast v souvislosti s úmrtím Ihora Kozlovského. „Byl statečným ukrajinským intelektuálem a bojovníkem za lidská práva, kterého nezlomilo ani dlouholeté mučení v ruských věznicích v Doněcku“, napsalo ministerstvo na svém Twitteru.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs/4/5401cs-podoby-ukrajinske-kultury-tyden-332023>